

Mekanisk träindustri

Säkerhetsföreskrift S415, gäller från 1.4.2020

1 Syfte

Denna säkerhetsföreskrift är avsedd att fogas till försäkringsavtalet för att komplettera de egentliga försäkringsvillkoren. I föreskriften ingår skyddstekniska bestämmelser och råd och då de följs kan de förhindra att skador uppstår och minska på skadebeloppen.

Vid planering, anskaffning och genomförande av brandsäkerhet ska räddnings- och bygglagstiftning samt kraven i byggbestämmelser beaktas.

2 Förpliktelse

Denna säkerhetsföreskrift utgör en del av försäkringsavtalet. Försäkringstagaren och den försäkrade ska iaktta säkerhetsföreskriften och dess bestämmelser. Om säkerhetsföreskriften inte iakttas, kan ersättningen nedsättas eller helt avslås enligt lagen om försäkringsavtal. Försäkringstagaren är skyldig att se till att de personer som arbetar i anläggningen känner till innehållet i föreskriften.

I fråga om mekanisk träförädling tillämpas dessutom följande säkerhetsföreskrifter:

Heta arbeten S621

Daglig brandsäkerhet S411

Mekaniskt inbrottskydd 1 S850

Skydd mot elbränder S331

Automatiska brandvarnare S821

Brandsäkerhet i värmecentraler för fasta bränslen S925

3 Allmänt

Denna säkerhetsföreskrift är avsedd att följas utöver vid mekanisk träförädling och sågverk också vid industri- anläggningar med väsentlig anslutning till branschen, exempelvis vid hyvlerier och i snickerifabriker och husfabriker.

4 Daglig brandsäkerhet

4.1 Ordning, renhållning och underhåll

Försäkringstagaren ska iaktta säkerhetsföreskriften Daglig brandsäkerhet S411 och göra upp ett separat städningsprogram, i vilket följande ska ingå:

- hur den allmänna städningen sköts
- övervakning och städning av olika områden
- avlägsnandet av sågavfall och annat avfall (dagligen, veckovis osv.)

- dammavlägsning (minst två gånger per år)
- daglig rengöring av maskiner och apparatur
- daglig tömning av sopkärl.

Särskild uppmärksamhet ska fästas vid städning av svåra objekt, såsom elmotorer, elhyllor och transportörplattformar.

4.2 Anordningar för avlägsnande av damm och sågspån

För anordningar som avlägsnar damm och sågspån görs upp ett separat underhållsprogram, i vilket fastställs service och besiktning av anordningarna.

Konstruktionsmässiga krav vid inomhus- och utomhusbruk:

Ett filter eller en silo inne i en byggnad ska brandsektioneras minst enligt EI 60. Kravet på brandsektionering gäller inte flyttbara påsfilter eller sådana som anslutits till en träbearbetningsmaskin.

En filterenhet eller en silo som står bredvid byggnaden på ett närmare avstånd än 8 meter från byggnadens takfot eller som inte har skyddats med en automatisk släckningsanordning ska brandsektioneras minst enligt EI 30. Brandsektioneringen ska genomföras på hela väggens höjd och också i takfotskonstruktionen samt sidledes på ett avstånd av 4 meter längs med ytterväggen mätt från sidorna av filtret eller silon.

Ett filter eller en silo med yttertak brandsektioneras minst enligt EI 30 från vindsutrymmen, lediga utrymmen eller produktionsutrymmen.

Konstruktionerna i system för avlägsnande av damm och sågspån ska vara täta, så att dammet hindras från att spridas i omgivningen.

Kravet på brandsektionering gäller inte flyttbara påsfilter som anslutits till en träbearbetningsmaskin.

Skyddstekniska krav:

Rör för avlägsnande av damm och sågspån ska utrustas med gnistdetekterings- och släckningssystem för att förhindra att farliga gnistor når filtret eller silon.

Filterenheten eller silon i en anordning för avlägsnande av damm och sågspån skyddas med en automatisk släckningsanordning, om den befinner sig närmare än 8 meter från en byggnad som är försedd med en automatisk släckningsanordning.

Brandmotståndet i sågspånrör som löper genom byggnadens vinds- och hålutrymmen är minst EI 60.

Insugskanalen i filtret förses med brandspjäll eller bakströmsspärr. En returluftskanal som leds in i byggnaden ska förses med brandspjäll. Om brandspjäll eller bakströmsspärr inte används, ska anordningen för avlägsnande av damm och sågspån förses med ett gnistdetekterings- och släckningssystem.

Systemet för avlägsnande av damm och sågspån jämte rör ska vara potentialutjämnat och jordat. Potentialutjämnningen och jordningen kontrolleras årligen och mätningresultaten dokumenteras även.

Insugnings- och överluftsfläktar jämte elmotorer i anordningen för avlägsnande av damm och sågspån ska uppfylla kraven i ATEX, enligt vilka en skyddsanordning stoppar funktionen när yttemperaturen överstiger 100 °C.

Lagerrum för brännbara vätskor och hackare för torra virkesvaror ska placeras utanför byggnaden. Dammfiltreeringsstationer ska alltid placeras på tillräckligt avstånd från produktionsbyggnaden.

4.3 Ytbehandling

Till ytbehandling kan höra bl.a. målning, slipning, lackering och olika slag av ytbeläggning. De största riskerna med ytbehandling hänför sig till brännbara vätskor, damm, statiska gnistor och självantändning.

Brännbara vätskor lagras alltid separat i ett utrymme som är sektionerat enligt användnings sätt, som luftkonditionerats enligt ATEX-direktivet och skyddats mot läckage i behållarna.

Vid ytbehandling ökar mängden statiska gnistor när den relativa luftfuktigheten sjunker under 25 %. Detta kan minskas på ett betydande sätt genom fuktning av luften.

I fråga om brännbara vätskor och vid användning av armerad plast vid ytbehandling ska förhindrandet av statiska gnistor beaktas t.ex. med hjälp av potentialutjämnning och jordning av metallramar för gjutformar avsedda för armerad plast. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid planering, montering och underhåll av jordning och potentialutjämnning, så att risken med statiska gnistor kan elimineras. Potentialutjämnningar och jordningar ska kontrolleras regelbundet och mätningresultaten dokumenteras.

På en ytbehandlingsavdelning får brännbara vätskor lagras endast upp till en mängd som motsvarar det dagliga behovet och överflödig brandbelastning ska avlägsnas från lokalerna dagligen.

Avfall eller rester som uppkommer vid ytbehandling ska förvaras på ett säkert sätt i lockförsedda avfallskärl av metall för att förhindra att de självantänds. Avfallskärl ska placeras på ett avstånd av minst 1,5 meter från brännbara partiklar eller material. Ovanför avfallskärl ska det finnas ett minst 2 meter ledigt utrymme i förhållande till det brännbara materialet. Avfallskärl ska tömmas på ett säkert ställe senast när arbetsskiftet är slut för att hindra självantändning från att spridas.

Självantändbara ämnen är till exempel lin-, hamp- och bomullsbaserade oljor. Även terpentin, lack, alkydfärg eller peroxidbaserade härdare som används i glasfiberarbete orsakar risk för självantändning.

Slipdamm som uppkommer vid ytbehandling leds endast till en anordning som avlägsnar damm med iakttagande av anvisningen i punkt 4.2.

5 Sågverk

Med sågverk avses utöver den egentliga såglinjen samtliga processfaser från stocklagring till lagring av färdiga varor.

5.1 Automatiska släckningsanläggningar

Det mest effektiva sättet att skydda sågverk är att försed dem med en automatisk släckningsanläggning. I räddnings- och bygglagen och i byggbestämmelserna finns det anvisningar om när byggnader ska förses med sprinkleranläggning. Sågverk borde alltid förses med sprinkleranläggning. Sågverk som har försetts med sprinkleranläggning, kan beviljas lättnader ifråga om konstruktioner, sektionering och räddningsorganisation. Sprinkleranläggningen ska planeras och installeras i enlighet med gällande sprinklerbestämmelser. Även rum med elapparater borde skyddas med automatisk släckningsanläggning. Det effektivaste skyddet fås med en automatisk gassläckningsanläggning, om inte personskyddet utgör ett hinder för det. Om en släckningsanläggning inte kan installeras, ska rummen skyddas minst med en automatisk brandlarmanläggning.

Ett sågverk ska vara försett med en uppdaterad räddningsplan i vilken ingår en plan för eventuella olycksfallssituationer. De delar av planerna som gäller de anställda ska ges alla till kännedom. Personalen ska ges säkerhetsutbildning minst två gånger om året. Nyanställda ska i samband med introduktionen få handledning i säkerhetsfrågor.

I stora anläggningar (sågningskapacitet på mer än 80 000 m³) ska det finnas en brandskyddschef och en industribrandchef. I mindre anläggningar ska det finnas en brandskyddschef. Brandskyddschefens uppgift är att leda, utveckla och övervaka brandsäkerheten i anläggningen. Industribrandchefen svarar för säkerhetsutbildningen för de anställda, för utarbetandet av säkerhetsplaner och för brandkårens funktion, utbildning och beredskap. Industribrandchefen ska ha genomgått en kurs som är avsedd för industribrandchefer.

Varje avdelning ska ha en brandskyddsövervakare och en brandbekämpningsgrupp, som ska utbildas för sin uppgift. Brandskyddsövervakaren och medlemmarna i brandbekämpningsgruppen ska behärska handbrandsläcknings- och primäråtgärder i en olycksfallssituation. Dessutom ska brandskyddsövervakaren dagligen övervaka genomförandet av brandsäkerheten på sitt ansvarsområde.

Interna säkerhetskontroller ska göras regelbundet och personer som ansvarar för säkerheten ska delta i kontrollerna. Syftet med säkerhetskontrollerna är att bedöma och utveckla nivån på brandsäkerheten och den strukturella säkerheten och göra upp protokoll över dem.

5.2 Konstruktiv brandsäkerhet

Vid brandsektionering följs kraven i brand- och bygglagstiftningen, och dessutom ska följande lokaler avskiljas på ett brandsäkert sätt från produktionsutrymmena:

- transformatorer
- el-lokaliteter
- tryckluftscentraler
- automatikrum
- lagerrum för brännbara vätskor
- hydraulikrum
- vässnings- och reparationslokaliteter
- underhållslokaliteter
- hackarrum för torra varor
- central dammfiltreringsstation
- förvaringsutrymme för arbetsmaskiner

5.3 Sågklingor och underhåll av dem

Iståndsättningen av sågklingor ska utföras av utbildade, yrkeskunniga servicemän. Sågklingor ska i första hand vässas i ett rum som är avsett för vässning. Om sågklingor ändå måste vässas på ett annat ställe än i ett vässningsrum, ska säkerhetsföreskrifterna om heta arbeten iakttas. Med sågklingor som är avsedda för sågning av virke får inte sågas andra material.

Kemikaliesäkerhet

Enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor ska verksamhetsutövare göra upp en intern räddningsplan för produktionsanläggningen, om den industriella hanteringen och upplagringen är omfattande.

Brand- och explosionsfarliga kemikalier ska hanteras, lagras och förstöras säkert på det sätt som anges i skyddsinformationsbladet och på förpackningen för kemikalier. Anvisningar för hur brand- och explosionsfarliga kemikalier används, lagras och förstörs på ett säkert sätt ska ges till personalen samt övervakas, att anvisningarna följs.

ATEX - Säkerhet i explosiv miljö

Resultaten av farobedömning och tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder presenteras i ett explosionsskyddsdocument. Ett explosionsskyddsdocument ska göras upp på alla arbetsplatser där man lagrar eller hanterar brännbara vätskor, brännbar gas eller brännbart damm.

Fritt avstånd

Det fria avståndet mellan produktionsbyggnader och lager samt det inbördes avståndet mellan lagerkoncentreringar ska vara minst 30 meter. I närheten av produktionsanläggningar, t.ex. vid ytterväggen, bör inte lagras virke eller annat antändbart material. Området som omsluter produktionsanläggningen måste vara fritt från material på en sträcka om minst 10 meter från anläggningen. Sågspåns- och flissilon, öppna sågspåns-, flis- och barklager samt mellanlager för virke ska placeras minst 10 meter från såganläggningen.

Trafik

En allmän väg får inte dras genom sågverket.

Annan än nödvändig trafik på lagerområdet ska begränsas till att vara så liten som möjligt.

Om det i sågvarulagret används motorförsedda fordon, såsom bilar, traktorer eller truckar ska följande beaktas:

- fordon ska vara försedda med en handbrandsläckare av minst effektklass 43 A 233 BC
- bränsleförråd för fordon med förbränningsmotorer ska vara brandsäkra och bränslepåfyllningen ska ske brandsäkert
- motorernas avgasrör ska ha särskilda gnistsläckare
- fordon ska förvaras åtskilt från produktionslokaler och lager för sågvaror. Avståndet mellan en stående arbetsmaskin och en byggnad eller brännbart material ska vara minst 10 meter, och om det vid objektet står flera motorfordon parkerade på samma område, ska avståndet mellan dem vara minst 5 meter.
- laddningsplatserna för eldrivna truckar ska vara åtskilda från produktionslokaliteter och lager eller så ska en brandsäker laddningsplats byggas för truckarna, där det finns en släckare som lämpar sig för släckning av elbränder.
- Alla arbetsmaskiner som används på brandfarliga områden, t.ex. på råvarufält, ska vara försedda med åtminstone en halvautomatisk släckningsanordning. Försäkringsgivaren ger närmare information om godkända släckningsanordningar.
- Arbetsmaskinen ska vara försedd med en huvudströmbrytare som kopplar ifrån spänningen i alla anordningar i arbetsmaskinen med undantag av en eventuell automatisk släckningsanordning. Spänningen ska alltid vara fränkopplad när maskinen inte används.

Handbrandsläcknings- och larmberedskap

Handbrandsläckare och annan primärsläckningsutrustning ska vara behörigen kontrollerade och regelbundet underhållas. Områden framför primärsläckningsutrustning ska hållas fria. För varje påbörjad 300 m² ska det finnas minst en handbrandsläckare, så att den närmaste handbrandsläckaren inte ligger på ett avstånd på mer än 20 meter.

En snabbrandpost ska i den ifrågavarande lokalen täcka det område som ska skyddas. Vid bedömning om snabbrandposten är tillräcklig används som grund längden på slangen. Lokal som försetts med snabbrandpost ska alltid också förses med en handbrandsläckare som lämpar sig för lokalen.

Personalen ska kunna använda handbrandsläckare och göra nödanmälan.

Pohjola Försäkring Ab, FO-nummer 1458359-3

Helsingfors, Gebhardsplatsen 1, 00013 OP
Hemort: Helsingfors, huvudbransch: skadeförsäkringsbolag
Tillsynsmyndighet: Finansinspektionen, www.fiva.fi

